

دگزامتازون

محلول تزریقی

دگزامتازون فسفات (به صورت دی سدیم) ۸ میلی گرم
در ۲ میلی لیتر

قبل از شروع مصرف دارو مطالب بروشور را به دقت مطالعه کنید.

این دارو فقط برای بیماری فعلی شما تجویز شده است. بنابراین از مصرف آن در موارد مشابه یا توصیه به دیگران جدا خودداری فرمایید.

در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر، لطفاً با پزشک معالج و یا داروساز خود تماس حاصل فرمایید.

این دارو را بدون مشورت با پزشک خود قطع نکنید؛ ممکن است نیاز به کاهش تدریجی دوز وجود داشته باشد.

در صورت تشدید عوارض جانبی و یا داشتن هرگونه عارضه جانبی که در این بروشور ذکر نشده لطفاً با پزشک یا داروساز خود مشورت کنید.

۱. دگزامتازون چیست و در چه مواردی قابل استفاده است؟

دگزامتازون حاوی ماده موثره دگزامتازون سدیم فسفات است. دگزامتازون متعلق به گروهی از داروها به نام کورتیکواستروئیدها است. کورتیکواستروئیدها هورمون‌هایی هستند که به طور طبیعی در بدن شما یافت می‌شوند و به حفظ سلامت بدن شما کمک می‌کنند. استفاده از کورتیکواستروئید به صورت یک فرآورده دارویی، مانند دگزامتازون، یک راه موثر برای درمان بیماری‌های مختلف شامل التهاب در بدن است. دگزامتازون التهاب بدن را کاهش می‌دهد. دگزامتازون به صورت تزریقی به بیمارانی که قادر به مصرف شکل قرص دارو نیستند داده می‌شود. پس از دریافت دگزامتازون به صورت وریدی یا عضلانی التهاب کاهش و سیستم ایمنی سرکوب می‌شود و سیستم ایمنی را سرکوب می‌کند و به طور معمول برای موارد زیر تزریق می‌شود:

- واکنش‌های آلرژیک شدید که باعث تورم صورت و گلو، کاهش فشار خون می‌شود؛ تشدید آسم؛ واکنش‌های بیش حساسیتی به سایر داروها
- شوک ناشی از عفونت یا سل شدید

- افزایش فشار در جمجمه ناشی از تومورها یا اسپاسم‌های کودکان
دگزامتازون همچنین می‌تواند برای کنترل ادم مغزی ناشی از تومور مغزی یا بعد از جراحی مغز و اعصاب (اما نه در موارد ضربه به سر) مورد استفاده قرار گیرد. گاهی اوقات، تزریق در خود ناحیه دردناک مانند التهاب در مفاصل (آرتریت روماتوئید و استئوآرتریت) انجام می‌شود.

۲. نکاتی که باید قبل از مصرف داروی دگزامتازون بدانید:

موارد منع مصرف

- حساسیت به دگزامتازون یا سایر ترکیبات به کار رفته در فرآورده

- ابتلا به عفونت قارچی منتشر

- ابتلا به هرگونه عفونت منتشر درمان نشده دیگر

- واکسیناسیون با واکسن‌های زنده

- وجود عفونت در مفاصل

- وضعیت ناپایدار مفصلی

موارد احتیاط

فرزند شما کمتر از ۵ سال سن دارد. قبل از دادن این دارو با پزشک یا داروساز خود صحبت کنید، به ویژه اگر از داروهای دیگری که حاوی پروپیلن گلیکول یا الکل هستند استفاده می‌کنند.

در صورت تجویز دوزهای بالای این دارو، ممکن است به شما توصیه شود که نمک مصرفی را کاهش داده و پتاسیم اضافی را به شکل قرص مصرف کنید.

موارد زیر را پیش از شروع مصرف دگزامتازون به پزشک یا داروساز خود اطلاع دهید:

- سابقه‌ی ابتلا به افسردگی شدید یا افسردگی شیدایی (اختلال دوقطبی) در خانواده یا اقوام درجه یک. (این شامل داشتن افسردگی قبل از مصرف داروهای استروئیدی مانند دگزامتازون است.)

- ابتلا و یا مشکوک به ابتلا به فتوکروموسایتوما

- حساسیت به داروهای کورتیکواستروئید

- ابتلا به سرطان خون (به دلیل افزایش خطر ایجاد سندرم لیز توموری که با علائم ضعف و گرفتگی عضلانی، گیجی، اختلال بینایی و تنگی نفس تظاهر می‌یابد.)

- ابتلا به مشکلات کبدی و یا کلیوی

- ابتلا به فشارخون بالا یا بیماری‌های قلبی

- سابقه‌ی ابتلا به دیابت در خود، خانواده یا اقوام درجه یک

- ابتلا به پوکی استخوان یا یائسگی

- سابقه ضعف عضلانی با مصرف کورتیکواستروئیدها

- ابتلا به میاستنی گراویس

- افزایش فشار داخل چشم (گلوکوم) و یا سابقه‌ی گلوکوم در خانواده

- ابتلا یا سابقه ابتلا به زخم معده یا دوازدهه

- ابتلا به صرع، میگرن

- ابتلا به آمیبیازیس و سل

- ابتلا به سندرم کوشینگ

- سابقه‌ی آسیب به سر و یا سکته‌ی مغزی

- عفونت چشمی ویروس هرپس

- اسکیزوفرنی

کورتیکواستروئیدها می‌توانند منجر به افزایش فشار خون، تورم مچ پا (با احتباس نمک) و از دست دادن پتاسیم شوند. پزشک وضعیت شما را زیر نظر گرفته و در صورت بروز، این موارد را درمان می‌کند.

درمان با این دارو ممکن است باعث بحران فتوکروموسایتوم شود که می‌تواند کشنده باشد. فتوکروموسایتوما یک تومور نادر غدد فوق کلیه است که با علائم زیر تظاهر می‌یابد: سردرد، تعریق، تپش قلب، فشارخون بالا.

مشکلات سلامت روان ممکن است در هنگام مصرف استروئیدهایی مانند دگزامتازون رخ دهد که ممکن است جدی باشد و معمولاً بین چند روز تا چند هفته پس از شروع مصرف دارو تظاهر می‌یابد. در دوزهای بالا بیشتر دیده می‌شود و بیشتر مشکلات با کاهش دوز برطرف می‌شود اما ممکن است به درمان نیاز داشته باشد. اگر هرگز به آبله مرغان، زونا، و سرخک مبتلا نشده‌اید از افرادی که مبتلا هستند دوری کنید.

کورتیکواستروئیدها ممکن است برخی از علائم عفونت را بپوشانند و عفونت‌های جدید در طول استفاده از آن‌ها ظاهر شوند. پزشک سعی خواهند کرد از کم‌ترین دوز لازم برای شما استفاده کنند. با این حال ممکن است زمان‌هایی وجود داشته باشد که افزایش دوز مورد نیاز باشد. هرگونه کاهش در دوز باید آهسته انجام صورت پذیرد.

گاهی اوقات بدن شما ممکن است پس از مصرف استروئیدها یا در حین کاهش

دوز، از جمله تب، خستگی و درد در ماهیچه‌ها و مفاصل به شما "اثرات ترک" بدهد. در صورت بروز چنین علائمی حتی اگر ممکن است دلایل دیگری برای این علائم وجود داشته باشد، باید به پزشک خود اطلاع دهید.

مصرف دگزامتازون همراه با سایر داروها

از داروهای نسخه‌ای، بدون نسخه، مکمل‌ها و ترکیبات گیاهی که در حال حاضر مصرف می‌کنید و یا اخیراً مصرف کرده‌اید، لیستی تهیه کنید و به پزشک یا داروساز خود اطلاع دهید. داروهایی که می‌توانند بر نحوه عملکرد دگزامتازون یا بالعکس تأثیر بگذارند:

وارفارین، داروهای ضد فشار خون بالا، داروهای مدر، آسپرین، آنتی‌بیوتیک‌هایی مانند ریفامپین و ریفابوتین، فنی توئین، کاربامازپین، فنوباریتال، پریمیدون، داروهای ضد دیابت، داروهای پایین آورنده‌ی پتاسیم، داروهای ضد میاستنی گراویس، آمینوگلووتیمید، برخی داروهای ضدسرطان، استازولامید، داروهای ضد HIV مانند ایندیناویر و ریتوناویر، اریترومايسين، کوبیسستات، افدرین

بارداری و شیردهی

اگر باردار یا در دوران شیردهی هستید، لطفاً قبل از تزریق به پزشک یا داروساز خود اطلاع دهید. سپس پزشک تصمیم می‌گیرد که آیا تزریق برای شما مناسب است یا خیر. هنگامی که دگزامتازون برای دوره‌های طولانی مدت یا به طور مکرر در دوران بارداری تجویز می‌شود، ممکن است خطر کاهش رشد جنین افزایش یابد. نوزادان مادرانی که در اواخر بارداری دگزامتازون دریافت کرده‌اند ممکن است پس از تولد سطح قند خون پایینی داشته باشند. اگر دوزهای بالای این دارو را برای دوره‌های طولانی مصرف می‌کنید و شیرده هستید، ممکن است نوزاد شما دگزامتازون را از طریق شیر مادر دریافت کند. پزشک شما بر این موضوع نظارت خواهد کرد. جهت مصرف طولانی مدت در بارداری و شیردهی با پزشک خود مشورت نمایید.

رانندگی و کار با ماشین‌آلات

دگزامتازون احتمالاً تأثیری در توانایی افراد در رانندگی یا کار با ماشین‌آلاتی که نیاز به هوشیاری کامل دارند، نخواهد داشت.

۳. نحوه و مقدار مصرف دگزامتازون

نحوه مصرف

دگزامتازون معمولاً توسط پزشک یا پرستار تجویز می‌شود. این دارو به صورت تزریق در عضله، تاندون یا مفصل و یا داخل ورید تجویز می‌شود. دوز تزریقی بستگی به بیماری شما و شدت آن دارد. پزشک شما دوز صحیح، نحوه و زمان تزریق را تعیین می‌کند.

در صورتی که دگزامتازون را بیش از مقدار توصیه شده مصرف کردید، فوراً به پزشک خود اطلاع دهید. در این شرایط، عوارض زیر ممکن است رخ دهد:

تورم گلو، واکنش پوستی، دشواری در تنفس هنگام تزریق

محلول‌های سازگار با فراورده دگزامتازون:

دکستروز ۵٪

سدیم کلراید ۰/۹٪

۴. عوارض جانبی احتمالی

هر دارو به موازات اثرات مطلوب درمانی ممکن است باعث بروز برخی عوارض ناخواسته نیز شود، اگرچه همه این عوارض در یک فرد دیده نمی‌شود اما در صورت بروز این عوارض بلافاصله با پزشک یا داروساز خود مشورت نمایید:

- احساس افسردگی، از جمله فکر کردن به خودکشی

- شیدایی یا خلق و خوی بی‌ثبات و دارای نوسان

- احساس اضطراب، مشکلات خواب، مشکل در تفکر یا سردرگمی و از دست دادن حافظه

- توهم، داشتن افکار عجیب و ترسناک، تغییر رفتار یا احساس تنهایی. اگر متوجه هر یک از این مشکلات شدید، فوراً با پزشک صحبت کنید.

- اگر واکنش آلرژیک به دگزامتازون دارید، فوراً به پزشک مراجعه کنید. یک

واکنش آلرژیک ممکن است شامل موارد زیر باشد: هر نوع بثورات پوستی یا خارش پوست، مشکل در تنفس یا بیهوش شدن، تورم صورت، لب‌ها، زبان و/یا گلو با مشکل در بلع یا تنفس.

- در صورت مشاهده هر یک از عوارض زیر در اسرع وقت به پزشک مراجعه کنید:
- مشکلات معده و روده: زخم معده، سوء هاضمه، افزایش اشتها، اسهال، حالت تهوع و استفراغ

- التهاب پانکراس که با درد شکمی شدید تظاهر می‌یابد
- مشکلات خونی مانند سدیم زیاد یا پتاسیم یا کلسیم کم. ممکن است احتباس آب رخ دهد.

- مشکلات قلبی و خونی: فشار خون بالا، لخته‌ی خون، ضخیم شدن عضله قلب در نوزادان زودرس که عمدتاً پس از قطع درمان به حالت طبیعی باز می‌گردد

- مشکلات استخوانی: پوکی استخوان، افزایش ریسک شکستگی استخوان، بیماری‌های استخوانی، آسیب به تاندون‌ها و مفاصل

- عفونت‌های مکرر که هر بار شدیدتر می‌شوند مانند آبله مرغان و برفک
- مشکلات پوستی: کاهش سرعت بهبود زخم‌ها، کبودی، آکنه، تعریق بیش از حد معمول، سوزش، قرمزی و تورم در محل تزریق

- مشکلات چشمی: افزایش فشار چشمی، کاتاراکت، عفونت چشم، از دست دادن بینایی، تاری دید

- مشکلات هورمونی: عادات ماهیانه‌ی نامنظم، توقف رشد در کودکان و نوجوانان، تورم صورت، افزایش نیاز به داروهای ضد دیابت، کاهش پاسخ بدن به شرایط استرس شدید نظیر تصادف یا جراحی، رشد موهای زائد (به ویژه در خانم‌ها) افزایش اشتها، افزایش وزن

- مشکلات سیستم عصبی: تشدید صرع، تشدید سردرد به همراه اختلالات بینایی، بی‌خوابی، احساس افسردگی، تشدید اسکیزوفرنی

۵. شرایط نگهداری

- در دمای کمتر از ۳۰ درجه سانتی‌گراد و جهت محافظت از نور، در بسته‌بندی اصلی نگهداری و از یخ‌زدگی محافظت شود.

- دارو دور از دید و دسترس کودکان نگهداری شود.

- از مصرف داروی تاریخ گذشته خودداری نمایید.

منابع:

1. <https://www.medicines.org.uk/emc/files/pil.5370.pdf> (November 2022)

2. <https://www.medicines.org.uk/emc/product/4659/pil>